

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ КЕРІВНИХ КАДРІВ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ**

**Сучасний культурно-мистецький простір:
креативні та інформаційно-комунікативні трансформації**

*Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції
Національної академії керівних кадрів
культури і мистецтв*

21–22 червня 2022 року

Київ – 2022

Дорошенко Світлана,
кандидат філологічних наук, доцент кафедри українознавства,
культури та документознавства НУ «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Дерева Людмила,
кандидат філологічних наук, доцент кафедри українознавства,
культури та документознавства НУ «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

РОЛЬ МОВИ В ІНФОРМАЦІЙНІЙ ВІЙНІ

У час зростання впливу інформації на прогрес людства значною мірою активізувалася інформаційна війна як сучасна форма досягнення політичних цілей. Розвиток глобального інформаційного простору зробив інформацію дієвим владним інструментом і одним із головних чинників управління. Використовуючи методи інформаційної війни, можна змінити політичну владу, впливати на державний механізм управління країною, спровокувати початок громадянської війни, визначати політику інших країн тощо.

На відміну від звичайної війни, інформаційна спрямована не на фізичне знищення ворога, а на громадську свідомість для того, щоб за допомогою психологічного тиску досягти максимального рівня впливу на людей і змусити їх діяти проти своїх інтересів, підмінити їм культурні цінності, політичні уподобання, потреби, поселити страхи, вигідні для суб'єкта впливу. Інформаційна війна здійснюється у формі інформаційного протиборства як системи цілеспрямованих дій для створення інформаційної переваги за допомогою руйнування інформації, інформаційних систем опонента, при цьому одночасно відбувається процес захисту власної інформації та інформаційних систем [2].

Сьогодні поруч із військовою та економічною потужністю до геополітичних категорій також додалися мова та віра, що панують у тій чи іншій державі. Тому, аби послабити могутність країни, достатньо підірвати позиції її мови та національної культури. Таку мету найшвидше можна досягнути за допомогою ЗМІ, які пропагують ті чи інші цінності, висвітлюють події в потрібному руслі та подають інформацію в потрібному для держави-агресора світлі [3].

Поняття «інформаційна війна» широко використовується для позначення цілеспрямованого негативного інформаційного впливу російської федерації, що націлений проти України. Прояви інформаційної війни, яку веде росія на території України впродовж усіх років незалежного існування нашої держави, можна звести до чотирьох напрямів.

1. Мовно-культурна агресія – спроба запровадити російську мову в Україні як другу державну і знищити українську мову та культуру як основу української ідентичності й державності.

2. Широкомасштабна інформаційно-пропагандистська війна.

3. Дії, спрямовані проти української історичної пам'яті на культивування і посилення в українців комплексу меншовартості, поширення міфів про те, що Україна ніколи не мала своєї державності та не спроможна на державотворення, що її очолювали гетьмани-зрадники і вона зазнавала лише військових поразок.

4. Конфесійна війна, що її росія веде проти України, використовуючи російську православну церкву, яка прищеплює ненависть до української мови та культури, засуджує українських воїнів тощо [1].

Під час повномасштабної війни, яку розпочала росія проти України, ми чітко усвідомили, що мова – не тільки ознака національної ідентичності та громадянської позиції, а й інструмент боротьби з ворогом. Вивчення і поширення рідної мови дуже важливе через її вплив на культурне і політичне життя суспільства. Вона є невід'ємним складником у формуванні менталітету народу, його національної свідомості, зберігає в собі пам'ять та ідеї поколінь.

Отже, використання української мови як зброї проти супротивника в умовах сучасного інформаційного суспільства набуває першорядного значення, адже українська мова є потужним продуктивним засобом, завдяки якому ми здатні творити духовні цінності, акумулювати їх і транспонувати через писемні свої форми з епохи в епоху, від покоління до покоління, забезпечуючи таким чином спадковість і неперервність духовного поступу нашого народу.

Література

1. Генік С. Незалежність – це найперше мова... *Інтернет-ресурс газети «Галичина»*. 2 вересня 2021. URL: <https://galychyna.if.ua/article/nezalezhnist-tse-naypershe-mova-tomu-viynu-proti-ukrayinskogo-slova-moskva-vede-vzhe-ponad-350-rokiv/> (дата звернення: 30.04.2022).
2. Любарський С. В. Місце та роль мережевої розвідки в моделях інформаційного протиборства. *Збірник наукових праць ВІТІ НТУУ «КПІ»*. 2013. № 1. С. 38.
3. Рудницька У. І. Інформаційні війни як засіб геополітичного протистояння. *Гуманітарний журнал*. 2015. № 1-2. С. 134–139.